

Mögel i halm gissel för grisgårdar

Mögelgifter i halm kan vara skadliga för grisar. Högsta nivåerna uppmättes i havre, men även halm av vete och korn innehöll höga halter. Det visar en nu publicerad vetenskaplig studie vid Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA.

– Mögelgifterna kan bland annat orsaka matvägran med minskad tillväxt, kräkningar, fruktsamhetsproblem och även öka risken för infektionssjukdomar hos grisarna, säger Erik Nordkvist, forskare vid SVA.

Traktor som drar en fyrkantsbalpress över en åker. Foto: Erik Nordkvist/SVA

Den nya studien, "[Deoxynivalenol, zearalenone, and Fusarium graminearum contamination of cereal straw: field distribution; and sampling of big bales](#)", bekräftar resultaten från en tidigare SVA-studie som redovisades i höstas. Båda studierna är utförda av Erik Nordkvist tillsammans med professor Per Häggblom, också vid SVA.

När prover från halmbalar av vete, korn och havre testades för mögelgifterna deoxynivalenol (DON) och zearalenone (ZEN) visade det sig att gifterna var både allmänt förekommande och halterna ibland mycket höga. Nivåerna varierade också mycket inom ett och samma fält. Mögelgiftet DON fanns i samtliga balar som provtogs, oavsett sädeslag.

Tio gånger högre i genomsnitt

I havreprover från ett fält uppmättes de högsta värdena med åtta fall med halter av DON på över 8 000 mikrogram per kilo. Genomsnittsvärdet var 6 719 mikrogram per kilo. Det är mer än tio gånger över det värde då mögelgifterna kan vara skadliga för grisar i foder. I vetebalarna låg genomsnittsvärdet för DON över detta värde, men i fyra balar var halterna över fem gånger högre. I kornhalmen höll sig nivån genomsnittligt strax under gränsvärdet, men med tre balar med värden betydligt över.

Även ZEN påvisades i samtliga prover, dock som väntat i mycket lägre halter. Genomsnittsnivån var 153 mikrogram per kilo.

Gris är det känsligaste djurslaget för dessa mögelgifter. Skadliga effekter av DON har påvisats vid låga halter ner till 600 mikrogram per kilo. ZEN har visats ge effekter vid 250 mikrogram per kilo. Men i dessa fall handlar det om spannmål avsett som foder, och inte halmströ.

”Halm vårt viktigaste strömedel”

– Halm är vårt viktigaste strömedel och är ofta grisarnas närmiljö, dessutom äter grisarna också av halmen. Mögelgifter i halm är därför en faktor att räkna med, säger Erik Nordkvist, forskare vid SVA.

– Det finns inget sätt att ta bort eller oskadliggöra DON och ZEN från spannmål, eller halm, om det redan bildats i växten. Att ta representativa prover av spannmåls- och halmpartier och göra kemiska analyser, och därefter sortera sina foder- och strömedel så att inte särskilt känsliga djur utsätts för toxinerna, är det enda säkra sättet att undvika djurhälsoproblem.

Mer information

Forskare Erik Nordkvist, SVA, tel. 018-67 44 23, erik.nordkvist@sva.se

[Aktuell forskningsstudie vid SVA om mögelgifter i halm](#)

[Tidigare forskningsstudie vid SVA om mögelgifter i spannmål och halm 2014](#)

Värdefulla länkar till SVA:s webb

[Mykotoxikos \(sjukdom av mögelgifter\)](#)

[Fusarietoxiner i spannmål och halm](#)

[Analys av fusariumtoxiner i spannmål](#)

[Analys av mögelgift hos gris \(Suggpengen\)](#)

Pressekreterare Mikael Propst

Tel. 018-67 41 11

Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA, är en myndighet under Näringsdepartementet och har till uppgift att vara ett veterinärmedicinskt expert- och serviceorgan åt myndigheter och enskilda. SVA främjar djurs och människors hälsa, svensk djurhållning och vår miljö genom diagnostik, forskning, beredskap och rådgivning. www.sva.se